

UCHWAŁA Nr XV/ 133/99
Rady Miejskiej w Łowiczu
z dnia 9 grudnia 1999

w sprawie uchwalenia
"Strategii Rozwoju Miasta Łowicza 2000-2010"

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.6 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 1996r. Nr 13 poz. 74, Dz.U. Nr 58 poz. 261, Nr 106 poz.496 i Nr 132 poz. 622 z 1997r. Nr 9 poz. 43, Nr 106 poz. 679, Nr 107 poz. 686, Nr 113 poz. 734, Nr 123 poz. 775 z 1998 r., Nr 155 poz. 1014 i Nr 162 poz.1126) Rada Miejska uchwala co następuje :

§ 1

Uchwala się "Strategię Rozwoju Miasta Łowicza 2000 - 2010" w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Miasta.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Łowiczu
Krzysztof Górski

Strategia Rozwoju Miasta Łowicza 2000-2010

"Planowanie jest wszystkim
Plany są niczym" D. Eisenhower

Szanowni Państwo

Przełom tysiąclecia oraz zbliżająca się integracja Polski z Unią Europejską skłaniają Samorząd Miasta Łowicza do podjęcia wysiłków zapewniających miastu rangę ośrodka odgrywającego znaczną rolę w centralnej części Polski. W tym celu podjęliśmy się opracowania "Strategii Rozwoju Miasta Łowicza" na lata 2000-2010. Dokument ten jest apolityczny, wyznacza podstawowe kierunki działań dla obecnych i przyszłych władz samorządowych miasta. Jest również kontynuacją wieloletnich działań poprzednich władz lokalnych Łowicza. Opracowana strategia ma służyć przede wszystkim mieszkańcom miasta poprzez ukierunkowanie społecznych i gospodarczych procesów rozwojowych. Konsekwentne jej realizowanie powinno doprowadzić do rozwoju miasta i zwiększenia konkurencyjności Łowicza wobec innych miast Polski. Pragnęlibyśmy, aby "Strategia Rozwoju Miasta Łowicza" dotarła do wszystkich mieszkańców naszego miasta i zachęciła do wspólnego działania na rzecz dobra publicznego.

Zespół prognostyczny

Zespół opracowujący Strategię Miasta Łowicza 2000-2010:

Wanda Białas – Skarbnik Miasta Łowicza
Jerzy Borecki – przedsiębiorca łowicki
Ryszard Budzałek – Burmistrz Miasta Łowicza
Elżbieta Czubińska – Sekretarz Miasta Łowicza
Ryszard Deluga – Członek Zarządu Starostwa Powiatowego w Łowiczu
Edyta Fabijańska – Urząd Miejski w Łowiczu, Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych
Eugeniusz Furman – Zastępca Burmistrza Miasta Łowicza
Anna Gajewska – Urząd Miejski w Łowiczu, Naczelnik Wydziału Gospodarki Gruntami Planowania Przestrzennego i Rolnictwa
Paweł Gawroński – Urząd Miejski w Łowiczu, Naczelnik Wydziału Spraw Komunalnych
Krzysztof Górski – Przewodniczący Rady Miejskiej w Łowiczu
Waldemar Grażka – Sojusz Lewicy Demokratycznej
Alina Guszlewicz - Urząd Miejski w Łowiczu, Naczelnik Wydziału Spraw Lokalowych i Działalności Gospodarczej
Jan Kaźmierski – właściciel firm „Gumitex” i „Polinet” w Łowiczu
Janusz Michalak – Dyrektor Zakładu Gospodarki Komunalnej w Łowiczu
Robert Muras - Urząd Miasta w Łowiczu, Naczelnik Wydziału Analiz i Promocji, Prezes Stowarzyszenia Centrum Samorządności i Regionalizmu
Piotr Pikulski – Zakład Energetyczny w Łowiczu, kierownik techniczny
Jacek Sikora – Akcja Wyborcza Solidarność
Jolanta Służalska-Mrożewska - Urząd Miejski w Łowiczu, radca prawny
Zbigniew Stefanowicz – Prezes ZPP „Syntex” S.A.
Jan Thustawa – Dyrektor ZEC
Walerian Warchałowski – Dyrektor Muzeum w Łowiczu
Maria Więckowska - Urząd Miejski w Łowiczu, Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych
Zofia Więclaw - Urząd Miejski w Łowiczu, Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów
Koordynator prac nad strategią: dr Aleksandra Nowakowska – Zakład Ekonomiki Regionalnej i Ochrony Środowiska Uniwersytet Łódzki

Analiza SWOT

Atuty

- Łowicz szczyli się bogatym dziedzictwem kulturowym a szczególnie folklorem. Bogata historia miasta, jego zabytki i kultura ludowa są tym wyróżnikiem, które przyczyniają się do propagowania i rozslawiania miasta w kraju i poza jego granicami.
- Dobrze rozwinięty przemysł rolno-spożywczy. Duże zakłady przetwórstwa owocowo-warzywnego i mleczarskiego (Agros-Łowicz, Bracia Urbanek, OSM) wpływają na efektywne powiązania producentów z przemysłem i odbiorcami oraz kierunkują produkcję warzyw i owoców w rejonie Łowicza. Potencjał ten stwarza duże możliwości rozwojowe.
- Szybki rozwój szkolnictwa wyższego powoduje, że w Łowicz staje się silnym ośrodkiem akademickim. Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna, dwa kolegia nauczycielskie, punkt konsultacyjny SGGW, Wyższe Seminarium Duchowne, współpraca z Uniwersytem Łódzkim, Politechniką Łódzką, AWF w Warszawie stanowią realne możliwości lepszego wykorzystania potencjału naukowego dla procesów rozwojowych miasta oraz podnoszą poziom wykształcenia i kwalifikacji lokalnej społeczności.
- Mieszkańców Łowicza cechuje duża przedsiębiorczość. W latach 95-98 nastąpił 55% wzrost liczby fizycznych podmiotów gospodarczych, a w ostatnich dwóch latach ponad 45% ich fluktuacja. Świadczy o dużych możliwościach reagowania na zmieniające się warunki gry rynkowej oraz wykorzystania tej przedsiębiorczości do współpracy i kooperacji z większymi podmiotami gospodarczymi.
- Dobra struktura demograficzna (wg zdolności do pracy mieszkańcy w wieku 19-60 lat stanowią ponad 61% całej ludności miasta), stwarza korzystne warunki w zakresie pozyskiwania siły roboczej. Korzystny w tym przedziale wskaźnik feminizacji, daje równość szans dla rozwoju działalności gospodarczej charakterystycznej zarówno dla kobiet jak i mężczyzn.
- Komplementarność struktury edukacyjnej miasta, od wychowania przedszkolnego przez szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne, średnie, zawodowe, ustawiczne, wyższe daje szerokie możliwości edukacyjne zarówno dzieciom i młodzieży jak również dorosłym. Realizowana w mieście zasada powszechnej dostępności do edukacji i usytuowania jej jak najbliżej odbiorcy, świadczy o dużym udogodnieniu dla ludności rejonu łowickiego w zdobywaniu wiedzy oraz jest ważnym czynnikiem zachęcającym przyszłych inwestorów.
- Dość dobrze rozwinięta sieć infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie telekomunikacji, telefonizacji, sieci energetycznej i wodociągowej oraz 30% rezerwy w oczyszczaniu ścieków, stwarzają korzystne podstawy do rozwoju przedsiębiorczości i jakości życia w mieście.
- Dobrze rozwinięta sieć i dobry stan urządzeń rekreacyjno-sportowych (hal sportowych, sal gimnastycznych, boisk sportowych i przyszkolnych) tworzą dobre warunki do rozwoju sportu i rekreacji.
- Stosunkowo dobrze rozwinięta sieć placówek opieki zdrowotnej oraz dobry potencjał personelu medycznego, stwarzają szansę do szerokiej i skutecznej opieki zdrowotnej.
- Budżet miasta charakteryzuje stabilna własna baza dochodowa (dochody własne) oraz stabilna polityka podatkowa. Obydwa elementy polityki budżetowej stanowią zachętę do inwestowania w mieście kapitału zewnętrznego i wewnętrznego oraz tworzą stabilne warunki funkcjonowania istniejących i nowopowstających podmiotów gospodarczych.
- Łowicz jest miastem pełniącym liczne funkcje ponadlokalne. Znajduje się tu siedziba Starosty Powiatowego oraz innych instytucji publicznych. Szeroki zakres usług edukacyjnych, kulturalnych, usługowo-handlowych, powoduje ciążenie okolicznej ludności do miasta. Kształtują się przez to naturalne więzi wzmacniające pozycję Łowicza jako stolicy Ziemi Łowickiej.
- Istniejące rezerwy terenowe (59% gruntów niezabudowanych) stwarzają warunki do rozwoju budownictwa mieszkaniowego, powstawania nowych podmiotów gospodarczych oraz warunki do rozwoju innych funkcji społecznych.
- Szerokie kontakty samorządowe z innymi jednostkami na arenie krajowej i międzynarodowej dają możliwość wymiany doświadczeń i promocji potencjału miasta oraz nawiązania nowych kontaktów gospodarczych i społecznych. Wyraża się to między innymi udziałem w międzynarodowym programie miast siostrzanych oraz Kapitulie Najstarszych Miast i Miasteczek Polskich.

Słabości

- Słabość lokalnego sektora gospodarczego wyrażająca się dominacją podmiotów małych, zatrudniających do 5 pracowników, dominacją formy organizacyjno-prawnej w postaci osoby fizycznej oraz tym, że ponad połowa wszystkich podmiotów gospodarczych to podmioty handlowe lub usługowe z zakresu usług podstawowych. Mikropodmioty gospodarcze charakteryzuje stosunkowo mały potencjał finansowy i przez to nie są one w pełni zdolne do procesów dostosowawczych, a tym samym do przetrwania w dłuższym okresie czasu.

- Brak dobrej oferty dla inwestycji zewnętrznych, uwzględniającej takie elementy jak: informacja o stanie infrastruktury gospodarczej, perspektywa rozwoju miasta, ofertach otoczenia biznesowego, innowacyjności środowiska, wysokiego standardu wyposażenia terenu pod inwestycje, zachęcającego i przyjaznego środowiska pracy i jakości życia. Stan ten zmniejsza szanse, na pozyskanie kapitału zewnętrznego zarówno krajowego jak i zagranicznego.
- Spadek średniego zatrudnienia w najmniejszych firmach może oznaczać osłabienie dynamiki rozwoju sektora prywatnego i wskazywać na zmniejszenie możliwości rozwojowych małych firm. W dalszej konsekwencji można domniemywać, że niska ekspansja małych i średnich przedsiębiorstw, może wpłynąć w przyszłości na wzrost bezrobocia.
- Niskie i malejące wpływy do budżetu miasta z podatku od osób prawnych wynikają prawdopodobnie ze słabości ekonomicznej podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie miasta, co w dłuższym okresie czasu może spowodować ograniczenie własnej bazy dochodowej miasta.
- Mała zasobność budżetu powoduje, że w Łowiczu wydatki na jednego mieszkańca są relatywnie mniejsze, niż w innych porównywalnych miastach. Stwarza to wiele problemów w prawidłowym funkcjonowaniu: usług komunalnych, oświaty, kultury, kultury fizycznej, sportu, rekreacji i wypoczynku, opieki społecznej). Utrzymywanie się takiej sytuacji w dłuższym okresie czasu, może spowodować zapóźnienia rozwojowe w całej infrastrukturze społecznej.
- Duże bezrobocie, powiększające się rozmiary bezrobocia długookresowego, są główną przyczyną ubożenia materialnego wielu rodzin, powodując wiele patologii takich jak: alkoholizm, wzrost przestępczości, apatia i rozkład życia rodzinnego. Sytuacja ta zwiększa zapotrzebowanie na pomoc i opiekę społeczną.
- Malejące wydatki inwestycyjne oraz brak długofalowej polityki w tym zakresie zmniejsza tempo rozwoju infrastrukturalnego miasta.
- Słabość infrastruktury technicznej wyrażającej się w braku dobrej organizacji ruchu, złym stanie technicznym dróg, relatywnie małą ilością dróg utwardzonych, brakiem odpowiedniej sieci parkingów i dróg przelotowych, brakiem wystarczającej ilości obwodnic, złym stanem technicznym studni głębinowych, zbyt niskim stopniem skanalizowania miasta, brakiem rozdziału wód deszczowych od zrzutów sanitarnych, 50% zamuleniem kanalizacji, przestarzałym systemem oświetlenia i przesyłu energii elektrycznej w zasadniczy sposób ogranicza możliwości rozwojowe miasta.
- Brak gazu jako jednego z podstawowych czynników energetycznych, zawęża możliwości tworzenia alternatywnych źródeł ciepła oraz ogranicza rozwój niektórych dziedzin życia gospodarczego.
- Słabo rozwinięta sieć instytucji otoczenia rynkowego, a szczególnie brak instytucji bezpośrednio stymulujących rozwój gospodarczy (takich jak firmy konsultingowe, agencje rozwoju, inkubatory przedsiębiorczości e.t.c.) uniemożliwia istniejącym podmiotom gospodarczym pełniejszy ich rozwój oraz ogranicza powstawanie nowych jednostek na terenie miasta i powiatu.
- Brak spójnego systemu informacji o mieście, odzwierciedlającego istniejący stan rozwoju, wielość luk statystyczno-informacyjnych oraz brak monitoringu procesów społeczno-gospodarczych uniemożliwiają skuteczne i efektywne zarządzanie miastem czyniąc ten proces wielce intuicyjnym.
- Rozdrobniony i przestarzały technologicznie system ciepłowniczy miasta, oparty w większości na kotłowniach o bardzo niskiej sprawności oraz dużych stratach ciepła na liniach przesyłowych, powoduje systematyczne podwyżki opłat za ciepło, konieczność dopłat z budżetu miasta oraz duże zanieczyszczenie środowiska naturalnego.
- Znaczne zagrożenie środowiska naturalnego nadmierną emisją zanieczyszczeń powietrza, duże zanieczyszczenie wód powierzchniowych, hałas komunikacyjny oraz źle funkcjonująca gospodarka odpadami, pogarszają warunki życia w mieście.
- Brak jasno określonych celów rozwojowych łowickiej kultury zarówno w aspekcie jej tworzenia jak i odbioru. Słabość infrastruktury kulturalnej miasta (modernizacja kina, ośrodka kultury, biblioteki, muszli koncertowej), brak klubów młodzieżowych i przejrzystej oferty kulturalnej, ograniczają mieszkańcom miasta czynne uczestnictwo w kulturze.
- Niewystarczająca baza około-turystyczna, a szczególnie słabość bazy noclegowej i gastronomicznej, słaba informacja turystyczna o mieście i brak skoordynowanych działań jednostek samorządu terytorialnego w wykorzystaniu potencjału turystycznego Ziemi Łowickiej powoduje, że miasto nie w pełni wykorzystuje możliwości rozwoju turystyki.
- Słabość rynku mieszkaniowego, znaczne braki w komunalnych zasobach mieszkaniowych i duża ich dekapitalizacja, załamanie się budownictwa wielorodzinnego spowodowały niezwykle trudną sytuację w gospodarce mieszkaniowej. Jest to jedna z głównych barier w tworzeniu mieszkańcom miasta coraz lepszych warunków życia.
- Odptyw z miasta ludzi młodych oraz dużej liczby osób o wysokich kwalifikacjach, sygnalizuje małą atrakcyjność łowickiego rynku pracy.

- Zły stan sanitarny, estetyczny i funkcjonalny targowiska w mieście, powoduje utrudnienia w handlu, co może w dłuższym okresie czasu ograniczyć rozwój tej usługi.
- Niewystarczająca współpraca pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego w realizacji wspólnych, ponadlokalnych przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, tworzenia funkcjonalnych układów komunikacyjnych, oświaty oraz kultury, obniża efektywność i racjonalność podejmowanych działań.
- Nie w pełni wykorzystane możliwości Spółki Rynku Rolnego, jako sposobu na organizowanie struktur pomiędzy producentami, handlowcami i konsumentami.

Szanse

- Korzystne położenie miasta sprawia, że krzyżują się tu główne pasma infrastruktury technicznej, takie jak drogi i kolej, co sprzyja procesom rozwojowym zarówno w aspekcie społecznym jak i gospodarczym. Szlaki komunikacyjne łączące największe miasta Polski tj Warszawę-Poznań-Łódź, a przebiegające przez Łowicz oraz stosunkowo bliskie położenie od Warszawy (ok. 80 km) i Łodzi (ok. 50 km) stwarza szansę rozwoju podmiotów gospodarczych między innymi z zakresu logistyki.
- Dolina Bzury i poprawiający się jej stan czystości wody stanowią obszar o wysokich walorach krajobrazowych, a tkwiący w tym obszarze potencjał, wykorzystywany był do tej pory przypadkowo. W sposób naturalny tworzą się ponownie warunki, do rozwoju w tym obszarze dziedzin związanych z budownictwem mieszkaniowym, wypoczynkiem, rekreacją, rozrywką oraz usługami hotelarsko-gastronomicznymi.
- Planowana budowa autostrad i ich krzyżowanie się w niedalekiej odległości od Łowicza stwarza warunki do osiągnięcia korzyści przez miasto, albowiem historia i logika ekonomiczna wskazują, że inwestycje koncentrują się wokół dużych osi komunikacyjnych.
- Bliska integracja europejska stwarza możliwości pozyskiwania środków pomocowych, zarówno przedakcesyjnych jak i strukturalnych. Powołanie nowych jednostek samorządowych, takich jak nowe województwa i powiaty otwiera dodatkowe możliwości współpracy i współdziałania w rozwoju.
- Polityka regionalna państwa oraz strategia rozwoju nowego województwa łódzkiego, oparta na rozwoju konkurencyjności, innowacji i aktywności indywidualnej, wynikających z możliwości kapitału ludzkiego i jakości zarządzania publicznego, otwierają przed miastem dodatkowe możliwości pomocowe w rozwiązywaniu problemów mających zasięg ponadlokalny.

Zagrożenia

- Duża niepewność działania wynikająca z wielości zmian gospodarczych, społecznych i politycznych zachodzących w kraju, w tym między innymi wprowadzenie czterech reform systemowych.
- Nieczytelność w funkcjonowaniu wielu zadań prowadzonych przez gminy, powiat i samorządowe województwo oraz nieadekwatny do zadań sposób przepływu i wielkość środków finansowych ograniczają decyzyjność i dynamikę działań władz samorządowych.
- Integracja z Unią Europejską spowoduje wzrost konkurencyjności, co przy słabości lokalnego systemu gospodarczego może przyczynić się do recesji wielu podmiotów gospodarczych.
- Brak skutecznej polityki państwa w wielu sektorach, a szczególnie brak sprawnego systemu aktywizacji bezrobotnych.

Misja miasta

Misja miasta w strategii rozwoju jest zawsze wyrazem pożądanego i oczekiwanego obrazu miasta jaki chcemy osiągnąć w czasie dla którego strategia jest opracowywana. Jest to próba określenia wizerunku miasta w przyszłości. Jest to zarazem wskazanie miejsca i roli jaką miasto pełnić powinno względem swojego otoczenia. Misja miasta określa rangę i atrakcyjność danej jednostki, jest wyobrażeniem przyszłości miasta w perspektywie 10 lat. Określając horyzont czasowy opracowywanej strategii rozwoju do 2010 roku misję miasta Łowicza określono następująco:

Łowicz - miastem otwartym, dynamicznie rozwijającym się, kultywującym tradycję i dziedzictwo kulturowe, miastem o dobrych warunkach życia.

W tak sformułowanej misji wyekspozowano cztery podstawowe elementy pożądanego wizerunku miasta: otwartość miasta, rozwój gospodarczy, kultywowanie tradycji i dziedzictwa kulturowego, dobre warunki życia w mieście.

Otwartość miasta na swoje bliskie i dalsze otoczenie, w którym jednostka funkcjonuje jest w zachodzącym procesie globalizacji społeczno-gospodarczej fundamentalnym elementem dla zaistnienia rozwoju. Otwartość miasta w strategii rozwoju Łowicza interpretowana jest nie tylko jako otwartość komunikacyjna (wewnętrzna i zewnętrzna) oraz otwartość na nowe działalności gospodarcze i społeczne, ale przede wszystkim pojmowana jest jako otwartość na nowe pomysły, nowatorskie (innowacyjne) rozwiązania, otwartość na wiedzę, podnoszenie kwalifikacji i umiejętności. Elementem kluczowym w tak definiowanej otwartości jest otwartość władz samorządowych na współpracę ze wszystkim aktorami lokalnej sceny, a w szczególności współpraca na rzecz dobra miasta ponad politycznymi podziałami, współpraca z sektorem gospodarczym, lokalnymi organizacjami. Istotną płaszczyzną jest także otwartość na współdziałanie z podmiotami funkcjonującymi w otoczeniu miasta, w tym przede wszystkim z innymi jednostkami samorządowymi. U progu integracji europejskiej wzmocnienie otwartości miasta we wszystkich wspomnianych elementach wydaje się warunkiem koniecznym do zaistnienia rozwoju w Łowiczu.

Rozwój gospodarczy miast zidentyfikowany został jako strategiczny obszar działania władz samorządowych w perspektywie najbliższych dziesięciu lat. Tworzy on bowiem podwaliny dla wzrostu zamocności mieszkańców oraz wpływa niewątpliwie na zasobność budżetu miasta. W strategii rozwoju miasta Łowicza eksponowane jest podejście, iż rozwój gospodarczy powinien uwzględniać i wykorzystywać potencjał i atuty lokalne, w tym przede wszystkim powinien zostać wzmocniony poprzez rozwój turystyki w mieście. Równocześnie rozwój gospodarczy wymaga sprawnego systemu zarządzania w mieście, nowoczesnego systemu obsługi mieszkańca i inwestora. Koniecznym dla zaistnienia rozwoju wydaje się także rozszerzenie marketingu komunalnego, w tym przede wszystkim wypromowanie pozytywnego i przyjaznego wizerunku miasta.

W procesie zachodzących zmian rozwój gospodarczy warunkują dwie na pozór sprzeczne ze sobą tendencje. Z jednej strony jest to globalizacja procesów gospodarczych, umiędzynarodowienie wielu aspektów życia społeczno-gospodarczego, z drugiej strony bazowanie w rozwoju na lokalnym, specyficznym i niepowtarzalnym potencjale i zasobach lokalnego środowiska. Mówi się o globalizacji i terytorializacji procesów społeczno-gospodarczych we współczesnej gospodarce. Konsekwencją tych zjawisk jest eksponowanie i akcentowanie w strategii rozwoju Łowicza obok wspomnianej "otwartości na świat" także znaczenia "małej ojczyzny", tworzenie lokalnej tożsamości, wzmacnianie więzi kulturowych i społecznych, wzmacnianie wspólnoty samorządowej. Dlatego też kultywowanie tradycji i folkloru Ziemi Łowickiej, eksponowanie potencjału historycznego, architektonicznego, dziedzictwa kulturowego miasta zostało zidentyfikowane jako strategiczny obszar działania władz miasta.

Jakość życia mieszkańców miasta jest istotnym społecznym czynnikiem rozwoju, coraz częściej jest także czynnikiem przyciągającym i decydującym o lokalizacji dużego kapitału w gminie. Na dobre warunki życia w mieście składa się przede wszystkim dostępność do całej gamy infrastruktury technicznej, ale jest to także bezpieczeństwo mieszkańców, czyste środowisko naturalne, dobra dostępność do placówek publicznych i dobra jakość oferowanych w nich usług. Na obecnym etapie rozwoju miasta koniecznym staje się także wzmocnienie i rozwój zasobów mieszkaniowych miasta.

Zarysowany w misji oczekiwany obraz miasta około 2010 roku został w dalszych etapach prac nad strategią rozwoju przełożony na cele strategiczne rozwoju miasta, a w konsekwencji programy i zadań strategiczne.

Cele strategiczne

Wybór strategicznych celów rozwoju to wybór przyszłości danej gminy. Jest to najważniejszy punkt opracowywania strategii. Cele rozwoju gminy i ich dekompozycja uzależniona powinna być zawsze od idei, aspiracji i wartości, uznawanych za ważne w danej społeczności lokalnej oraz potencjału społeczno-gospodarczego gminy i barier rozwojowych tkwiących w danym układzie lokalnym. Określenie celów strategicznych winno uwzględniać także uwarunkowania płynące z otoczenia działania jednostki terytorialnej, określone na etapie analizy SWOT.

Bazując na części diagnostycznej strategii (tj. raport o stanie miasta oraz analiza SWOT) oraz określonej misji miasta Zespół Progностyczny wskazał trzy podstawowe cele strategiczne w rozwoju miasta w perspektywie najbliższych 10 lat:

- I. Zdynamiczowanie rozwoju gospodarczego miasta
- II. Poprawa warunków życia mieszkańców
- III. Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

Strategiczne cele rozwoju miasta zostały uszczegółowione poprzez określenie dla każdego z nich programów strategicznych:

Cel strategiczny I: Zdynamiczowanie rozwoju gospodarczego miasta

Programy strategiczne: Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zasobów ludzkich
Tworzenie warunków do rozwoju turystyki
Kreowanie warunków dla rozwoju potencjału gospodarczego
Stworzenie nowoczesnego systemu zarządzania miastem

Cel strategiczny II: Poprawa warunków życia mieszkańców miasta

Programy strategiczne: Poprawa stanu środowiska naturalnego
Zwiększenie dostępności i jakości usług publicznych
Tworzenie warunków dla rozwoju mieszkalnictwa

Cel strategiczny III: Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

Programy strategiczne: Zaopatrzenie miasta w czynniki energetyczne
Zwiększenie dostępności komunikacyjnej
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej

Cele strategiczne miasta zostały sprecyzowane w 10 programach strategicznych. Dla każdego programu określono pakiet zadań strategicznych koniecznych do realizacji dla osiągnięcia zamierzonych celów. Poszczególne cele strategiczne wraz z programami i zadaniami przedstawiają schematy.

Cel strategiczny I: Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta

] Program strategiczny: **Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zasobów ludzkich**

Istota programu

Człowiek jest tym "zasobem", który tworzy, wytwarza oraz pobudza, koordynuje i ocenia aktywność społeczno-gospodarczą. Obecny szybki postęp naukowo-techniczny, globalny rozwój kultur i społeczeństw, wymaga od każdego człowieka odpowiedniej wiedzy, umiejętności i właściwie ukształtowanych cech osobowości, charakteryzujących się m.in. elastycznością i innowacyjnością działania.

Rozwój miasta jest bezpośrednio uzależniona od jakości zasobów ludzkich oraz "środowiska", w jakich funkcjonuje człowiek. Im większa wiedza i kompetencje tym większy "niepokój twórczy", im skuteczniejszy sposób wykorzystywania potencjalnych możliwości każdego człowieka, tym większy rozwój miasta. Zmieniające się szybko warunki życia społeczno-gospodarczego, wysokie wymagania stawiane każdemu przez grę rynkową, zmuszają pracujących do ciągłej mobilności zawodowej. Zakłada się, że w czasie całego życia zawodowego, każdy człowiek powinien nieustannie doksztalać się i być może kilkakrotnie zmieniać swoje kwalifikacje i miejsce pracy.

Przygotowanie, zatem potencjału ludzkiego miasta do wymagań współczesnej gospodarki, pełnienia różnorodnych ról, zarówno w życiu społecznym jak i gospodarczym staje się ważnym zadaniem władz lokalnych.

Cele programu:

Podniesienie poziomu wykształcenia społeczności lokalnej.

Zwiększenie mobilności zawodowej mieszkańców miasta.

Zadania do realizacji:

1. Włączenie potencjału akademickiego miasta do zdynamizowania rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez prowadzenie badań w sferze społecznej i gospodarczej miasta, celem wczesnego identyfikowania nowych zjawisk, powstających zagrożeń, szans, problemów; fundowanie przez samorząd nagród za najlepsze i najbardziej przydatne miastu prace dyplomowe i naukowe; udział w opracowaniu programów i modułów edukacyjnych w zakresie doskonalenia zawodowego; kreowanie wizerunku miasta akademickiego oraz rozwijanie różnorodnych form kultury studenckiej.

2. Wspieranie rozwoju szkolnictwa wyższego poprzez inspirowanie powołania Wyższej Szkoły Zawodowej na bazie obecnych kolegiów nauczycielskich oraz nie w pełni wykorzystanych innych obiektów oświatowych np. internatów; kierunki kształcenia byłyby dostosowane do potrzeb subregionu łowickiego, a absolwentom zapewniona byłaby możliwość dalszego kształcenia i uzyskiwania tytułów inżyniera i magistra.

3. Wspieranie rozwoju szkolnictwa wyższego realizowane powinno być także poprzez bieżącą współpracę i wspomaganie rozwoju istniejących szkół wyższych.

Wspieranie rozwoju edukacji ustawicznej poprzez wypracowanie samorządowego modelu doskonalenia nauczycieli, utworzenie na terenie miasta wspólnie z powiatem ośrodka (instytucji) umożliwiającego podwyższanie wykształcenia, prowadzenie różnych form kształcenia, zdobywanie nowych kwalifikacji zawodowych i przekwalifikowanie oraz prowadzenie aktywnych form edukacyjnych zmniejszających bezrobocie.

4. Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb współczesnego rynku pracy poprzez współdziałanie z władzami powiatowymi w zakresie sieci szkół zawodowych i ogólnokształcących funkcjonujących na terenie miasta; dostosowanie oferty edukacyjnej na poziomie ponadgimnazjalnym do planowanej struktury kształcenia 40:40:20 (40% młodzieży w liceach ogólnokształcących, 40% młodzieży w zawodowych, 20 % w szkołach zasadniczych).

Spodziewane efekty:

1. Zmniejszenie liczby osób legitymujących się wykształceniem podstawowym i zasadniczym.
2. Zwiększenie liczby mieszkańców miasta legitymujących się wykształceniem wyższym.
3. Zmiana struktury wykształcenia absolwentów łowickich szkół wyższych ukierunkowana na kształcenie kadr technicznych.
4. Szybkie zdobywanie nowych kwalifikacji zawodowych i możliwość przekwalifikowania się a przez to zwiększenie mobilności zawodowej.
5. Ukształtowanie sieci szkół zawodowych i ogólnokształcących oraz wprowadzenie profili i programów kształcenia zgodnych z potrzebami gospodarczymi miasta i regionu.

Realizatorzy:

1. Urząd Miejski w Łowiczu.
2. Starostwo Powiatowe w Łowiczu.
3. Urząd Marszałkowski w Łodzi.
4. Powiatowy Urząd Pracy.
5. Uczelnie wyższe Miasta Łowicza i uczelnie współpracujące z miastem.
6. Kuratorium Oświaty w Łodzi.

] Program strategiczny: **Tworzenie warunków do rozwoju turystyki**

Istota programu

Łowicz i Ziemia Łowicka ze względu na swoją bogatą historię, kulturę a w szczególności kulturę ludową oraz centralne położenie w Polsce, może być atrakcyjnym miejscem turystycznym na mapie naszego kraju. Turystyka ma szansę stać się istotną płaszczyzną rozwoju gospodarczego miasta. Jednakże mało atrakcyjna oferta turystyczno - kulturalna, słabo rozwinięta infrastruktura usług turystycznych oraz niewystarczająca współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego powodują, że Łowicz nie w pełni wykorzystuje potencjał turystyczny tkwiący w mieście i otoczeniu.

Cele programu:

Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju turystyki.

Wykreowanie wizerunku Ziemi Łowickiej jako atrakcyjnego regionu turystyczno- rekreacyjnego.

Zadania do realizacji:

1. Wzmocnienie infrastruktury usług turystycznych poprzez renowację zabytkowego śródmieścia, utworzenie kompleksu kulturalno - wypoczynkowo- rozrywkowego (Podrzeczna - Błonie- Bzura), inspirowanie do powstawania nowej bazy około-turystycznej takiej jak: restauracje, kawiarnie, baza noclegowa, szalety oraz turystyczna informacja wizualna.

2. Uatrakcyjnienie i wzbogacenie oferty turystycznej miasta wykorzystującej dziedzictwo kulturowe poprzez połączenie tradycyjnej oferty turystycznej z Kalendarzem Stałych Imprez, uwzględniającego łowickie ważne wydarzenia kulturalne o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym; stymulowanie powstawania różnorodnych form

turystyki (m.in. agroturystyka, hippika) oraz włączenie w ofertę turystyczną miasta potencjału turystycznego bliskiego otoczenia.

3. Aktywna promocja walorów turystycznych miasta (ze szczególnym uwzględnieniem folkloru) przy współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego poprzez przygotowanie strategii promocyjnej wspólnie z okolicznymi gminami, powiatem, województwem oraz maksymalne wykorzystanie kontaktów zewnętrznych (miasta partnerskie, kontakty podmiotów gospodarczych, internet i inne,) do promocji walorów turystycznych Ziemi Łowickiej.

Spodziewane efekty:

1. Pozyskanie większej liczby turystów weekendowych przede wszystkim z aglomeracji łódzkiej i warszawskiej oraz uczestników stałych imprez miejskich.
2. Rozwój nowych ofert turystycznych - folklor, agroturystyka, hippika i inne.
3. Utrwalenie atrakcyjnego wizerunku Łowicza w kraju i poza jego granicami.
4. Poprawa kompleksowej informacji o potencjale turystycznym miasta i Ziemi Łowickiej.
5. Podniesienie walorów funkcjonalnych i estetycznych zabytkowego Śródmieścia.
6. Sanacja tradycji ludowych.
7. Rozwój infrastruktury turystycznej i około-turystycznej miasta.

Realizatorzy:

1. Urząd Miejski w Łowiczu.
2. Starostwo Powiatowe w Łowiczu.
3. Okoliczne gminy.
4. Urząd Marszałkowski w Łodzi.
5. Sektor turystyczny w Łowiczu.
6. Podmioty gospodarcze funkcjonujące w mieście.

] Program strategiczny: **Kreowanie warunków dla rozwoju potencjału gospodarczego**

Istota programu

Rozwój wielu jednostek terytorialnych uzależniony jest w dużej mierze od lokalnego sektora gospodarczego. Również w przypadku Łowicza przyszłość miasta zdeterminowana jest wielkością i konkurencyjnością lokalnego potencjału gospodarczego.

Obecnie struktura systemu gospodarczego w Łowiczu zdominowana jest przez małe i średnie przedsiębiorstw. Sektor ten charakteryzuje się słabością i niestabilnością ekonomiczną, podatnością na zmiany koniunkturalne. Ponadto w mieście i najbliższym otoczeniu występuje luka w infrastrukturze wspierającej rozwój przedsiębiorczości. Miasto nie dysponuje także wyposażonymi w media infrastrukturalne terenami, które mogą być przeznaczone pod nowe inwestycje.

Cele programu:

Wzmocnienie istniejącego systemu gospodarczego miasta.

Stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju nowych działalności gospodarczych.

Zadania do realizacji:

1. Zabezpieczenie i infrastrukturalne przygotowanie terenów dla rozwoju nowych działalności gospodarczych poprzez wskazanie i zabezpieczenie terenów pod rozwój gospodarczy, wykup i scalanie gruntów a także ich uzbrojenie w niezbędne media.

2. Stworzenie infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorczości - realizacja tego zadania ma na celu wzmocnienie przedsiębiorczości lokalnej. Zadaniem koniecznym jest powołanie ośrodka, świadczącego usługi informacyjno-szkoleniowo-doradcze (kompleksową pomoc w uruchomieniu nowej działalności gospodarczej, doradztwie prawnym, ekonomicznym, marketingowym, zdobywaniu nowych kwalifikacji, wskazywaniu źródeł finansowania wielu przedsięwzięć, dostarczaniu informacji o potencjalnych rynkach zbytu, targach, możliwościach kooperacji itp.). Ośrodek wspierający rozwój przedsiębiorczości, powinien pełnić funkcje ponadlokalne, występuje bowiem brak tego typu instytucji w najbliższym otoczeniu miasta.

3. Zbudowanie i wdrażanie pro-gospodarczego systemu promocji miasta poprzez opracowanie profesjonalnej oferty inwestycyjnej miasta i skuteczne jej promowanie wśród potencjalnych inwestorów.

4. Opracowanie i wdrażanie zasad pro rozwojowej polityki budżetowej i inwestycyjnej miasta poprzez opracowanie długofalowego planu inwestycyjnego, wskazanie w nim priorytetów oraz określenie poziomu wydatków inwestycyjnych. Ponadto konieczne jest określenie zasad polityki budżetowej względem podmiotów gospodarczych (stawki podatków, ulgi i zwolnienia, stawki za korzystanie z usług komunalnych, ceny dzierżawy majątku miasta, itp.), co może zwiększyć skłonność do inwestowania w mieście.

5. Integrowanie lokalnego środowiska przedsiębiorców poprzez inicjowanie utworzenia Klubu Łowickiego Biznesmena, zachęcenie lokalnego środowiska przedsiębiorców do angażowania się w rozwój miasta, artykułowanie wzajemnych oczekiwań i możliwości, generowanie nowych pomysłów i inicjatyw służących rozwojowi miasta.

Spodziewane efekty:

1. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących w mieście.
2. Wzmocnienie przedsiębiorstw lokalnych.
3. Wzrost przedsiębiorczości i aktywności społeczności lokalnej.
4. Nowe miejsca pracy, w konsekwencji ograniczenie bezrobocia.
5. Wzrost dochodów budżetu miasta.

Realizatorzy:

1. Urząd Miejski w Łowiczu.
2. Starostwo Powiatowe w Łowiczu.
3. Powiatowy Urząd Pracy.
4. Lokalne podmioty gospodarcze.
5. Urząd Marszałkowski.

] Program strategiczny: **Stworzenie nowoczesnego systemu zarządzania miastem**

Istota programu

Efektywne i skuteczne zarządzanie miastem jest fundamentalnym elementem dla zaistnienia rozwoju. Koniecznym jest wprowadzenie strategicznego systemu zarządzania, który umożliwiłby szybki obieg informacji w urzędzie, ograniczenie biurokracji, poprawę jakości obsługi administracyjnej mieszkańców i podmiotów gospodarczych oraz jakości usług publicznych. Zarządzanie strategiczne miastem umożliwia także efektywniejsze wykorzystanie atutów i szans oraz eliminowanie barier i unikanie zagrożeń. Ma ono także umożliwić wprowadzenie systemu informacji o mieście, ograniczyć wielkość luk statystyczno- informacyjnych, wprowadzić stały monitoring procesów społeczno-gospodarczych zachodzących w mieście. Wprowadzenie tak rozumianego systemu zarządzania zwiększa jego konkurencyjność, a zarazem pozwala na dostosowanie zarządzania miastem do standardów miast europejskich.

Cel programu:

Poprawa jakości i skuteczności zarządzania miastem.

Zadania do realizacji:

1. Wprowadzenie systemu informacji o terenie SIT (zawierającego między innymi opisową i numeryczną bazę ewidencyjną terenów, wyposażenie we wszystkie media infrastrukturalne, sieć dróg krajowych, wojewódzkich i lokalnych, szlaki kolejowe, sieć hydrograficzną oraz przeznaczenie terenu pod kątem: budownictwa mieszkaniowego, działalności gospodarczej, walorów turystyczno-rekreacyjnych). System Informacji o Terenie jest niezbędnym narzędziem do gospodarowania przestrzenią i w przestrzeni, jest instrumentem koniecznym dla opracowania studium uwarunkowań i kierunków rozwoju miasta, planu przestrzennego zagospodarowania i obsługi zadań inwestycyjnych.

2. Opracowanie systemu monitoringu procesów rozwojowych miasta - włączenie miasta do systemu Systemu Analiz Samorządowych (SAS). System analiz pozwoli wypracować metody, za pomocą których będzie można uzyskać obiektywną informację, dotyczącą funkcjonowania podstawowych dziedzin życia miasta: oświaty, służby zdrowia, kultury, pomocy społecznej, transportu i innych. Można w ten sposób na bieżąco diagnozować stan miasta i porównywać z wynikami innych jednostek terytorialnych. Zastosowanie tego narzędzia jest niezbędne do prawidłowego zarządzania miastem, poprawy świadczonych przez nie usług oraz skutecznym instrumentem w negocjacjach z rządem w sprawach legislacyjno-finansowych.

3. Restrukturyzacja systemu usług publicznych. - dla poprawy jakości usług i efektywności funkcjonowania jednostek organizacyjnych miasta należy podjąć działania mające na celu zmianę formy organizacyjno-prawnej ich działania. Dotyczy to przede wszystkim Zakładu Usług Komunalnych oraz Miejskiego Zakładu Komunikacji.

4. Wprowadzenie strategicznego modelu zarządzania w Urzędzie Miejskim umożliwiającego usprawnienie funkcjonowania Urzędu Miejskiego, optymalizację pracy pracowników samorządowych, odpowiedni dobór kadry oraz ulepszenie przepływu informacji. W tym celu wykorzystane zostaną nowoczesne instrumenty zarządzania takie jak programy SIT i SAS, operacyjne plany działania powstałe na podstawie strategii rozwoju oraz kompleksowa komputeryzacja Urzędu Miejskiego z pogłębieniem wykorzystaniem Internetu.

Spodziewane efekty:

1. Dobra jakość świadczonych usług dla mieszkańców miasta oraz dla potencjalnych inwestorów.
2. Sprawny i przejrzysty system informacji o mieście.
3. Bieżący monitoring rozwoju społeczno-gospodarczego miasta.
4. Szybka reakcja na zachodzące zmiany w procesach społeczno-gospodarczo-przestrzennych w mieście.

Realizatorzy:

1. Urząd Miejski w Łowiczu.
2. Jednostki Organizacyjne Miasta.
3. Związek Miast Polskich.

Cel strategiczny II: Poprawa warunków życia mieszkańców miasta

] Program strategiczny: **Poprawa stanu środowiska naturalnego**

Istota programu

Niepodważalna w zarządzaniu miastem zasada zrównoważonego rozwoju (ekorozwoju) wymaga respektowania i kładzie nacisk na ochronę zasobów środowiska naturalnego. Jednym z istotniejszych problemów rozwojowych miasta jest degradacja niektórych elementów środowiska naturalnego oraz brak lub niedorozwój infrastruktury służącej ochronie środowiska, w tym przede wszystkim zły stan wysypiska odpadów komunalnych, brak zróżnicowanych metod utylizacji odpadów, duże zanieczyszczenie wód powierzchniowych Bzury, Zielkówki, Uchanki oraz przekraczające dopuszczalne normy zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego i hałasu komunikacyjnego.

Cele programu:

Poprawa stanu środowiska naturalnego w mieście.

Kształtowanie pro-ekologicznych postaw wśród mieszkańców miasta.

Poprawa warunków życia w mieście

Zadania do realizacji:

1. Opracowanie i wdrażanie pro-ekologicznego systemu gospodarki odpadami poprzez zastosowanie nowoczesnych metod składowania odpadów oraz możliwości ich utylizacji m.in. selektywna zbiórka odpadów, pryzma energetyczna, kompostownia odpadów, sortownia oraz spalarnia odpadów.
2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego i hałasu komunikacyjnego poprzez modernizację systemów grzewczych i odpowiednią organizację ruchu samochodowego w mieście.
3. Współpraca i współdziałanie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w celu ochrony wód powierzchniowych poprzez współpracę miast i gmin położonych w dorzeczu Bzury celem opracowania i wdrożenia wspólnych ponadlokalnych programów.
4. Zwiększenie zieleni miejskiej i lesistości oraz poprawa ich zagospodarowania poprzez nowe nasadzenia szczególnie na osiedlach mieszkaniowych, które oprócz poprawy estetyki miasta spełniać mają również funkcję wypoczynkową. Należy rewitalizować park Błonie, który ze względu na swoje walory estetyczno - krajobrazowe może być kompleksem rekreacyjno-wypoczynkowym dla mieszkańców miasta. Ponadto poprawie zagospodarowania wymagają parki miejskie i lasek miejski przede wszystkim w zakresie selekcji drzewostanu i nowych nasadzeń.

Spodziewane efekty:

1. Odtworzenie walorów przyrodniczych dorzecza Bzury.
2. Poprawa czystości powietrza atmosferycznego i wód powierzchniowych.
3. Utworzenie dla miasta "zielonych płuc" szczególnie w obszarach Lasku Miejskiego i w dolinie Bzury.
4. Zmniejszenie hałasu komunikacyjnego szczególnie w Śródmieściu i na osiedlach mieszkaniowych.
5. Zwiększenie aktywności mieszkańców na rzecz poprawy środowiska naturalnego.

Realizatorzy:

1. Urząd Miejski w Łowiczu
2. Starostwo Powiatowe w Łowiczu.
3. Urząd Marszałkowski w Łodzi.
4. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska.
5. Miasta i gminy dorzecza Bzury.

] Program strategiczny: **Zwiększenie dostępności i jakości usług publicznych**

Istota programu

O rozwoju każdego człowieka decyduje zespół czynników bezpośrednio kształtujących jego sferę psychofizyczną - edukacja, kultura, kultura fizyczna i sport, sfer będących w gestii władz lokalnych określanych mianem usług publicznych.

W mieście brakuje jasno określonych celów rozwojowych wyżej wymienionych usług publicznych - w kulturze dotyczy to infrastruktury materialnej jak również przejrzystej oferty programowej; w oświacie, spójności zarządzania i nadzorowania a przez to osiągnięcia zamierzonego efektu edukacyjnego; w kulturze fizycznej i sporcie, mało skutecznego, systemu szkoleniowego młodzieży oraz racjonalnego wykorzystania istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej. Problemem Łowicza pozostaje także stosunkowo duże bezrobocie, które w głównej mierze przyczynia się do ubożenia wielu rodzin, powodując wiele patologii takich jak apatia, rozkład życia rodzinnego, alkoholizm i wzrost przestępczości. Sytuacja ta wymusza na władzach lokalnych podejmowanie skutecznych działań, zmierzających do niwelowania tych zagrożeń oraz zapewnienia niezbędnej pomocy i opieki. Łowicki systemie opieki zdrowotnej, który podobnie jak oświata doświadcza głębokich przemian i trudno jest dokonać oceny efektów wdrażanych reform. Obecnie występuje wiele problemów, wynikających przede wszystkim z zawieranych kontraktów pomiędzy kasą chorych a zakładami opieki zdrowotnej oraz jakości świadczonych przez te zakłady usług na rzecz mieszkańców miasta.

Cele programu:

Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb miasta i regionu łowickiego.

Stworzenie warunków do zwiększenia aktywności kulturalnej i sportowo- rekreacyjnej mieszkańców miasta.

Zmniejszenie bezrobocia.

Poprawa bezpieczeństwa publicznego.

Poprawa jakości usług w placówkach publicznych

Zadania do realizacji:

1. Optymalizacja i zróżnicowanie oferty edukacyjnej poprzez dostosowanie sieci przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów oraz przy współpracy z władzami powiatowymi, szkół ponadgimnazjalnych do oczekiwań rodziców i ich dzieci oraz potrzeb wynikających z rozwoju miasta. Koniecznym zadaniem jest także określenie standardu programowego świadczonego przez te placówki, a w dalszej kolejności do jego poszerzenia oraz wprowadzenia przez szkoły i placówki oświatowe wewnątrzszkolnych programów, pozwalających na kształtowanie ich indywidualnej oferty edukacyjnej.

2. Rozwój bazy oraz wzbogacenie i zróżnicowanie oferty kulturalnej poprzez utworzenie kompleksu kulturalno-wypoczynkowego (Podrzeczna-Błonie- Bzura), remontu Domu Kultury przy ul. Podrzecznej i wzbogacenie jego działalności. Ponadto sporządzenie i realizację Kalendarza Stałych Imprez zawierającego ważne łowickie wydarzenia kulturalne o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym (m.in.: Jarmark Łowicki, Biennale Folkloru, przeglądy twórczości, koncerty, ogólnopolskie imprezy sportowe).

3. Wzmocnienie roli i funkcji folkloru łowickiego w życiu kulturalnym miasta poprzez wspieranie działalności zespołów ludowych szczególnie w zakresie autentyczności programowej i poziomu artystycznego, rozbudzanie wśród mieszkańców miasta zainteresowań twórczością ludową, wspomaganie działalności twórców ludowych, organizowanie przeglądów twórczości ludowej w tym Biennale Folkloru Łowickiego, poszerzenie zakresu działalności etnograficznej oraz lepsze wykorzystanie folkloru w działalności promocyjnej i turystycznej miasta.

4. Stymulowanie aktywności mieszkańców miasta w zakresie rekreacyjno-sportowym poprzez wprowadzenie efektywnego systemu szkolenia sportowego dzieci i młodzieży, optymalne wykorzystanie istniejących obiektów i urządzeń rekreacyjno-sportowych, poszerzenie bazy rekreacyjno-wypoczynkowej, aktywizowanie wspólnot dzielnicowych do organizacji masowych imprez rekreacyjnych, wzbogacenie oferty programowej Ośrodka Sportu i Rekreacji i wspomaganie stowarzyszeń prowadzących działalność sportowo - rekreacyjną.

5. Poprawa jakości opieki zdrowotnej poprzez aktywizację nowych podmiotów niepublicznych świadczących usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, wspieranie ZOZ-u w poprawie jakości usług zdrowotnych świadczonych przez szpital miejski a także monitorowanie stanu zdrowotności mieszkańców miasta.

6. Podjęcie aktywnych działań zmniejszających bezrobocie oraz aktywnych form pomocy społecznej poprzez stosowanie wobec podmiotów gospodarczych tworzących nowe miejsca pracy aktywnej polityki fiskalnej; zwiększenie prac publicznych i interwencyjnych na terenie miasta; poprawę współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy; wspieranie działalności Centrum Kształcenia Ustawicznego, prowadzonego przez powiat, umożliwiającego bezrobotnym większą mobilność zawodową. Niezbędnym staje się również edukowanie podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej celem kreowania postaw "zaradnych życiowo", a także podjęcie szerszej współpracy z instytucjami samorządowymi, agendami, rządowymi i pozarządowymi w zakresie rozwiązywania problemów bezrobocia i niesienia pomocy potrzebującym.

7. Zmodernizowanie i poprawa funkcjonalności targowiska miejskiego poprzez odpowiednią organizację, pełne uzbrojenie w sieć wodno-kanalizacyjną i spełnienie wymogów sanitarnych, rozwiązanie problemu miejsc parkingowych, utwardzenie terenu, poprawę ładu, porządku i estetyki.

8. Współdziałanie z Powiatową Komendą Policji w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego poprzez wsparcie finansowe Powiatowej Komendzie Policji na zakup m.in. samochodów, środków łączności i komputerów. Należy także rozważyć możliwość wprowadzenia w newralgicznych punktach miasta systemu monitoringu oraz stworzenia etatów "policjantów kontraktowych", finansowanych przez samorząd.

Spodziewane efekty:

1. Uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej szkół i przedszkoli.
2. Wprowadzenie nowych kierunków kształcenia adekwatnych do potrzeb rynku pracy.
3. Poprawa i zróżnicowanie oferty placówek służby zdrowia.
4. Lepsze bezpieczeństwo publiczne w mieście.
5. Większa aktywność mieszkańców w życiu kulturalnym miasta.
6. Rozbudzenie zainteresowań kulturą ludową oraz rozwój zespołów
7. folklorystycznych i grupy twórców ludowych.
8. Wypromowanie elementów folkloru łowickiego jako "wizytówki", logo miasta.
9. Usprawnienie handlu i na targowisku miejskim.

Realizatorzy:

1. Urząd Miejski w Łowiczu.
2. Starostwo Powiatowe w Łowiczu.
3. Powiatowy Urząd Pracy.
4. Zespół Opieki Zdrowotnej w Łowiczu.
5. Powiatowa Komenda Policji w Łowiczu.
6. Łowicki Ośrodek Kultury.
7. Organizacje pozarządowe.
8. Twórcy i zespoły ludowe.
9. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

] Program strategiczny: **Tworzenie warunków dla rozwoju mieszkalnictwa**

Istota programu

W Łowiczu występują duże dysproporcje pomiędzy popytem a podażą mieszkań. Spowodowane to jest wieloma czynnikami, a przede wszystkim przyczyna tego zjawiska są małe możliwości finansowe mieszkańców oraz ograniczone możliwości budżetu miasta (zaspakajanie potrzeb mieszkaniowych społeczności lokalnej jest zadaniem własnym miasta). Sytuacja ta powoduje znaczne ograniczenia w rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz utrudnia utrzymanie właściwego stanu starej substancji mieszkaniowej. Należy podjąć

kompleksowe działania, celem niwelowania niedorozwoju mieszkaniowego, uwzględniając różnorodne formy budownictwa, adresowane do różnych odbiorców.

Cele programu:

Rozwój budownictwa mieszkaniowego w tym komunalnego.

Zwiększenie efektywności zarządzania komunalnymi zasobami mieszkaniowymi.

Poprawa stanu komunalnych zasobów mieszkaniowych.

Zadania do realizacji:

1. Zabezpieczenie i przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe poprzez zwiększenie podaży terenów przygotowanych infrastrukturalnie pod rozwój mieszkalnictwa jedno i wielorodzinnego z przeznaczeniem dla różnych inwestorów.
2. Selektywna prywatyzacja komunalnych zasobów mieszkaniowych. W gospodarowaniu komunalnymi zasobami mieszkaniowymi efektywniejszym rozwiązaniem jest selektywna prywatyzacja, która powinna obejmować przede wszystkim stare budownictwo mieszkaniowe ze szczególnym uwzględnieniem centrum miasta. Tak prowadzona prywatyzacja powinna przynieść obok efektu ekonomicznego, uporządkowanie obecnego stanu, określanego jako "prywatyzacja rozproszona" (rozproszone władanie).
3. Wprowadzenie systemu finansowania komunalnego budownictwa mieszkaniowego. Zadanie to dotyczy wprowadzenia zasad określających źródła i sposób finansowania budownictwa komunalnego oraz remontów i modernizacji starej substancji mieszkaniowej. Na realizację tych zadań proponuje się przeznaczyć wpływy ze sprzedaży mieszkań, czynszów, fundusze Krajowego Funduszu Mieszkaniowego, pożyczki, kredyty, środki własne mieszkańców, obligacje i inne.
4. Przygotowanie i wdrażanie programu budownictwa, remontów i modernizacji zasobów komunalnych poprzez dokonanie szczegółowej inwentaryzacji stanu komunalnych zasobów mieszkaniowych i na tej podstawie określenie zakresu budowy, remontów i modernizacji oraz wypracowanie docelowej sieci, ilości i standardu mieszkań będących w dyspozycji miasta.
5. Wspieranie różnorodnych form budownictwa mieszkaniowego poprzez stosowanie preferencyjnych podatków od nieruchomości w stosunku do inwestorów (developerzy, TBS, inni), którzy podejmą się realizacji wielorodzinnego budownictwa czynszowego. Ważnym jest także wcześniejsze przygotowanie wycen terenów i informacji dotyczącej form ich udostępniania.

Spodziewane efekty:

1. Zmniejszenie dysproporcji pomiędzy popytem a podażą mieszkań.
2. Zróżnicowanie oferty mieszkaniowej.
3. Poprawa estetyki i funkcjonowania Centrum Miasta.
4. Poprawa standardu komunalnych zasobów mieszkaniowych.
5. Zwiększenie efektywności gospodarowania komunalnymi zasobami mieszkaniowymi.

Realizatorzy:

1. Urząd Miejski w Łowiczu.
2. Zakład Gospodarki Mieszkaniowej.
3. Krajowy Fundusz Mieszkaniowy.
4. Inwestorzy (spółdzielnie, TBS, developerzy, mieszkańcy miasta, inni).

Cel strategiczny III: Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

] Program strategiczny: **Zaopatrzenie miasta w czynniki energetyczne**

Istota programu

Zasadniczy wpływ na rozwój gospodarki ma dostępność do czynników energetycznych. Łowicz cechuje rozdrobniony i przestarzały technologicznie system ciepłowniczy, oparty w większości na kotłowniach o bardzo niskiej sprawności oraz dużych stratach ciepła na liniach przesyłowych. Stan ten powoduje dużą nieefektywność ekonomiczną systemu ciepłowniczego (systematyczne podwyżki opłat za ciepło i konieczność dopłat z budżetu miasta) oraz duże zanieczyszczenie środowiska naturalnego. Ponadto występujący w mieście brak gazu - jednego z podstawowych czynników energetycznych, zawęża możliwości tworzenia alternatywnych źródeł ciepła oraz ogranicza rozwój niektórych dziedzin życia gospodarczego. Powyższe braki w infrastrukturze (zaopatrzenie miasta w energię elektryczną jest dobre - istnieją możliwości znacznego zwiększenia mocy energetycznej dla potrzeb miasta) w długim okresie czasu mogą być przyczyną stagnacji gospodarczej miasta.

Cele programu:

Polepszenie warunków życia mieszkańców
Zwiększenie atrakcyjności miasta dla rozwoju istniejących podmiotów
gospodarczych i inwestorów zewnętrznych
Zadania do realizacji:

1. Modernizacja i rozwój systemu ciepłowniczego poprzez modernizację kotłowni i innych urządzeń ciepłowniczych oraz poprowadzenie nowych magistrali wykonanych z materiałów preizolowanych, które spowodują zmniejszenie strat ciepła, co przyczyni się do minimalizacji kosztów. Zastąpienie kotłowni opalanych paliwem stałym, kotłowniami opalonymi olejem lub gazem co w konsekwencji przyniesie korzyści ekonomiczne i ekologiczne.
2. Kontynuacja działań zmierzających do gazyfikacji miasta - należy doprowadzić gaz do Łowicza jako spełnienie wymogu pełnego zaopatrzenia miasta w czynniki energetyczne. Zadanie należy realizować II etapowo - pierwszy etap to doprowadzenie gazu do granic miasta, drugi doprowadzenie gaz do odbiorców.
3. Modernizacja systemu przesyłowego energii elektrycznej oraz systemu oświetlenia ulic. W celu zmniejszenia zużycia energii elektrycznej należy wymienić świetlówki rtęciowe na energooszczędne, wyposażać instalację w czujniki natężenia światła dziennego, automatycznie regulujące jej pracę oraz sukcesywnie zastępować sieć napowietrzną siecią podziemną.

Spodziewane efekty:

1. Zmodernizowanie systemu ciepłowniczego.
2. Doprowadzenie gazu do Łowicza i gazyfikacja miasta.
3. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza.
4. Poprawa estetyki miasta

Realizatorzy:

1. Urząd Miejski w Łowiczu.
2. Starostwo Powiatowe w Łowiczu.
3. Urząd Marszałkowski w Łodzi.
4. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
5. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
5. Zakład Energetyki Ciepłej w Łowiczu.
6. Zakład Energetyczny.

] Program strategiczny: **Zwiększenie dostępności komunikacyjnej**

Istota programu

Zasadniczy wpływ na rozwój gospodarki ma dostępność do czynników energetycznych. Łowicz cechuje rozdrobniony i przestarzały technologicznie system ciepłowniczy, oparty w większości na kotłowniach o bardzo niskiej sprawności oraz dużych stratach ciepła na liniach przesyłowych. Stan ten powoduje dużą nieefektywność ekonomiczną systemu ciepłowniczego (systematyczne podwyżki opłat za ciepło i konieczność dopłat z budżetu miasta) oraz duże zanieczyszczenie środowiska naturalnego. Ponadto występujący w mieście brak gazu - jednego z podstawowych czynników energetycznych, zawęża możliwości tworzenia alternatywnych źródeł ciepła oraz ogranicza rozwój niektórych dziedzin życia gospodarczego. Powyższe braki w infrastrukturze (zaopatrzenie miasta w energię elektryczną jest dobre - istnieją możliwości znacznego zwiększenia mocy energetycznej dla potrzeb miasta) w długim okresie czasu mogą być przyczyną stagnacji gospodarczej miasta.

Cele programu:

Polepszenie warunków życia mieszkańców
Zwiększenie atrakcyjności miasta dla rozwoju istniejących podmiotów
gospodarczych i inwestorów zewnętrznych
Zadania do realizacji:

1. Modernizacja i rozwój systemu ciepłowniczego poprzez modernizację kotłowni i innych urządzeń ciepłowniczych oraz poprowadzenie nowych magistrali wykonanych z materiałów preizolowanych, które

spowodują zmniejszenie strat ciepła, co przyczyni się do minimalizacji kosztów. Zastąpienie kotłowni opalanych paliwem stałym, kotłowniami opalonymi olejem lub gazem co w konsekwencji przyniesie korzyści ekonomiczne i ekologiczne.

2. Kontynuacja działań zmierzających do gazyfikacji miasta - należy doprowadzić gaz do Łowicza jako spełnienie wymogu pełnego zaopatrzenia miasta w czynniki energetyczne. Zadanie należy realizować II etapowo - pierwszy etap to doprowadzenie gazu do granic miasta, drugi doprowadzenie gaz do odbiorców.

3. Modernizacja systemu przesyłowego energii elektrycznej oraz systemu oświetlenia ulic. W celu zmniejszenia zużycia energii elektrycznej należy wymienić świetlówki rtęciowe na energooszczędne, wyposażać instalację w czujniki natężenia światła dziennego, automatycznie regulujące jej pracę oraz sukcesywnie zastępować sieć napowietrzną siecią podziemną.

Spodziewane efekty:

1. Zmodernizowanie systemu ciepłowniczego.
2. Doprowadzenie gazu do Łowicza i gazyfikacja miasta.
3. Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza.
4. Poprawa estetyki miasta

Realizatorzy:

1. Urząd Miejski w Łowiczu.
2. Starostwo Powiatowe w Łowiczu.
3. Urząd Marszałkowski w Łodzi.
4. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
5. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
5. Zakład Energetyki Ciepłej w Łowiczu.
6. Zakład Energetyczny.

] Program strategiczny: **Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej**

Istota programu

Miasto charakteryzuje się znacznymi dysproporcjami w wyposażeniu w infrastrukturę techniczną, w tym przede wszystkim w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej. Zły stan techniczny studni głębinowych, wodociągów oraz brak nowoczesnych metod uzdatniania wody sprawia, iż miasto posiada dość niską jakość wody pitnej. Ponadto istnieje duża dysproporcja pomiędzy stopniem zwodociągowania (prawie 100%), a stopniem skanalizowania 46%, brak rozdziału wód deszczowych od zrzutów sanitarnych, prawie 50% zamulenie kanalizacji deszczowej ogranicza sprawność całego systemu wodno-ściekowego i powoduje wiele uniedogodnień w codziennym życiu mieszkańców miasta

Cele programu:

Poprawa stanu środowiska naturalnego.

Zapewnienie mieszkańcom miasta i podmiotom gospodarczym wody pitnej o wysokiej jakości.

Zadania do realizacji:

1. Zmodernizowanie studni i ujęć wody oraz poprawa jakości wody pitnej poprzez wdrożenie nowoczesnych technologii uzdatniania wody, zmodernizowanie studni i czerpanie wody z niższych pokładów, systematyczną modernizację sieci wodociągowej, wprowadzenie monitoringu instalacji wodociągowych i opomiarowania węzłów.

2. Uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez rozdział wód deszczowych od ścieków sanitarnych, udroźnienie kanalizacji deszczowej, budowę urządzeń podczyszczających na kolektorach takich jak piaskowniki i separatory.

3. Niwelowanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania a stopniem skanalizowania miasta poprzez rozbudowę infrastruktury kanalizacyjnej na terenach zagospodarowanych i podłączenie budynków do wybudowanej sieci oraz budowa kanalizacji na terenach przyszłych inwestycji, szczególnie w obszarach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe i działalność gospodarczą.

Spodziewane efekty:

1. Zmniejszenie ładunków ścieków odprowadzanych do szamb, a przez to zmniejszenie zanieczyszczenia otwartych cieków miasta.
2. Wysoka jakość wody pitnej.
3. Wyeliminowanie zalań ulic i dróg występujących po obfitych opadach deszczu.
4. Zmniejszenie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania a stopniem skanalizowania miasta.
5. Uporządkowanie gospodarki ściekowej

Realizatorzy:

1. Urząd Miejski w Łowiczu.
2. Starostwo Powiatowe w Łowiczu.
3. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
4. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
5. Zakład Usług Komunalnych.

Priorytety inwestycyjne

Do osiągnięcia trzech głównych celów strategicznych opracowane zostało 10 programów strategicznych, zawierających 44 zadania do zrealizowania w latach 2000 - 2010.

Dla większości z nich tj. 35 zadań jako datę rozpoczęcia procesu realizacji przyjęto rok 2000. Dla 6 kolejnych rok 2001, a dla 2 pozostałych 2002 rok.

Harmonogram realizacji Strategii Miasta Łowicza zawiera także wskazanie priorytetowych inwestycji, niezbędnych i koniecznych do realizacji w pierwszym rzędzie dla zaistnienia rozwoju miasta:

- Wykupy, scalenie i uzbrojenie gruntów przeznaczonych pod inwestycje.
- Doprowadzenie gazu do Łowicza i gazyfikacja miasta.
- Modernizacja systemu ciepłowniczego.
- Modernizacja dróg łączących obwodnicę Łowicz-Łódź z drogą Łowicz-Skierniewice, oraz budowa wiaduktu.
- Budowa obwodnicy łączącej drogę krajową nr 2 z drogą Łowicz-Skierniewice.
- Modernizacja studni, ujęć wody i sieci wodociągowej.
- Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej.
- Budownictwo komunalne (1 blok rocznie).
- Nowe technologie z zakresu ochrony środowiska oraz modernizacja wysypiska śmieci.
- Budowa i modernizacja ulic w śródmieściu - Zduńska, Sybiraków, "bez nazwy"
- Remont mostu na ulicy Mostowej.
- Nowa organizacja ruchu samochodowego w mieście i budowa parkingów.
- Opracowanie i wdrożenie koncepcji zagospodarowania kompleksu kulturalno-wypoczynkowego ul. Podrzeczna-Błonie -Bzura.
- Modernizacja systemu oświetlenia ulic.
- Modernizacja targowiska.
- Remont Domu Kultury przy ul. Podrzecznej. Budowa bezkolizyjnego skrzyżowania pomiędzy północną i południową częścią miasta na drodze krajowej nr 2.
- Rozbudowa SP 3 pod potrzeby gimnazjum.
- Baza rekreacyjno-wypoczynkowa (Lasek Miejski ewentualnie Guźnia).
- Budowa drogi w północnej części miasta (Małszyce, Korabka) i połączenie jej z drogą krajową nr 2.

Realizacja strategii

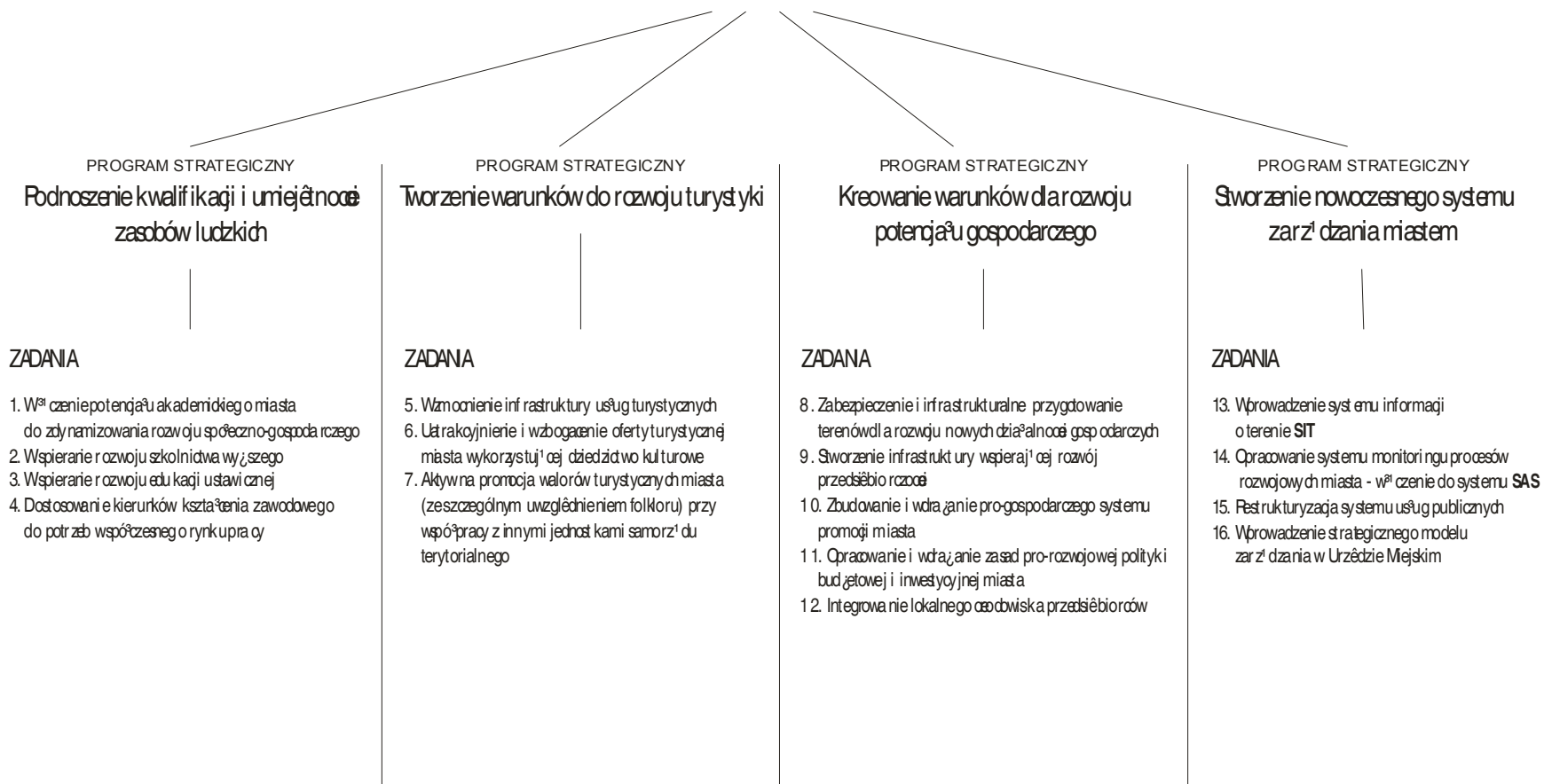
Opracowanie strategii rozwoju miasta powinno być zakończone przygotowaniem planów wdrożenia strategii czyli określeniu planów operacyjnych i polityk działowych oraz działań mających zapewnić realizację ustaleń strategicznych. Ten etap polega na określaniu pakietu decyzji i działań, przypisywanie ich realizacji do konkretnego podmiotu, wskazanie podmiotów współrealizujących, określeniu formy organizacyjnej i źródeł finansowania konkretnych przedsięwzięć. Opracowanie strategii nie jest jednorazowym działaniem. Strategiczny program winien być weryfikowany i uzupełniany co pewien okres, stosownie do zachodzących zmian w zewnętrznych i wewnętrznych warunkach działania gminy. Kontrola strategiczna powinna dokonywać

systematycznego monitoringu procesów społeczno-gospodarczych, a w konsekwencji aktualizacji i modyfikacji przyjętych ustaleń strategicznych stosownie do zmieniających się warunków działania.

Powodzenie realizacji strategii rozwoju zależy od sposobu i aktywności jego wdrożenia. Elementem koniecznym skutecznego realizowania strategii jest zaangażowanie się w jego realizację obu sektorów: publicznego i prywatnego. Szerokie partnerstwo i budowanie ponad politycznego konsensusu dla programów rozwoju jest niezbędnym elementem do właściwej realizacji strategii rozwoju.

CEL STRATEGICZNY I.

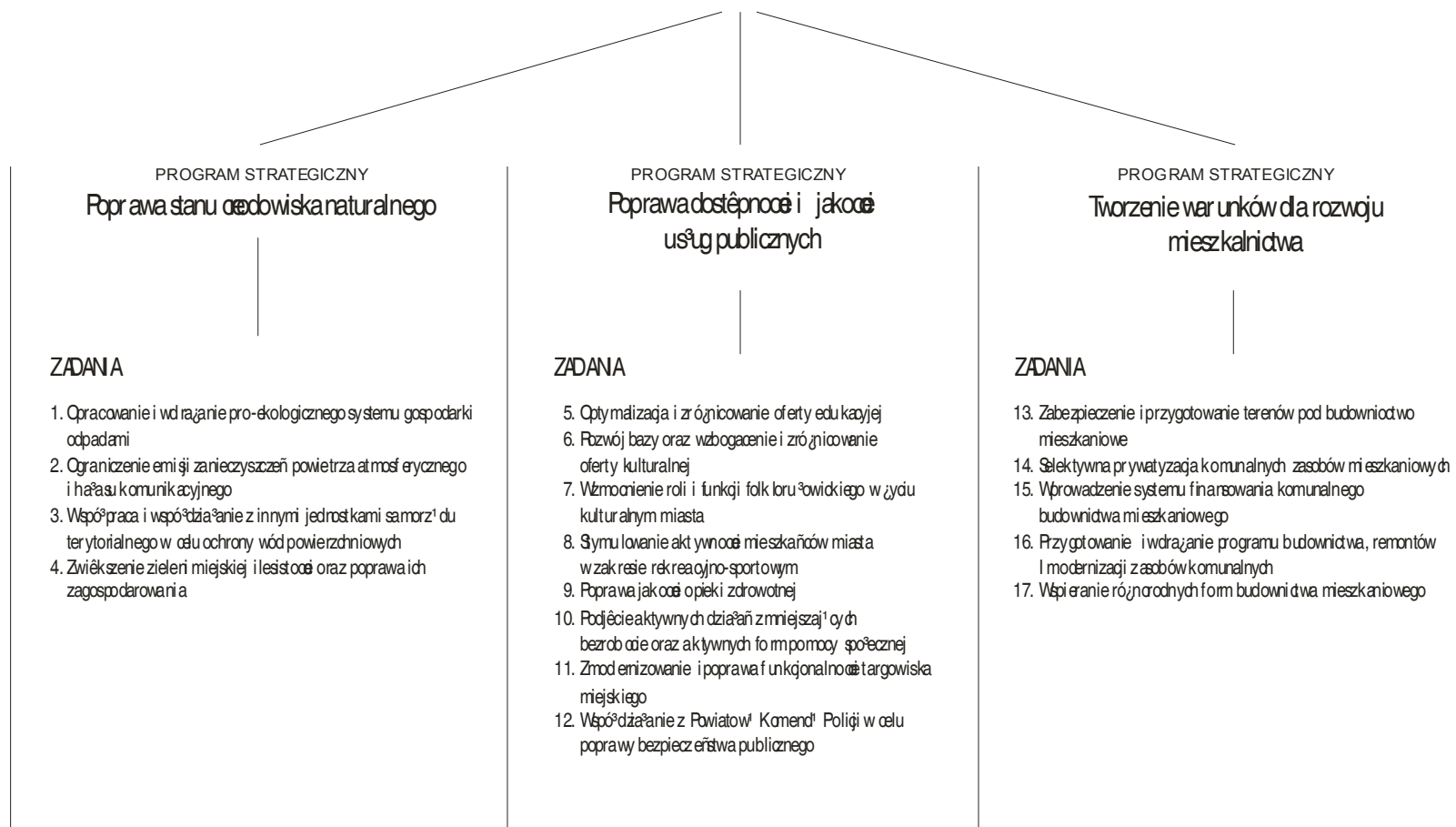
Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta

C II

CEL STRATEGICZNY II.

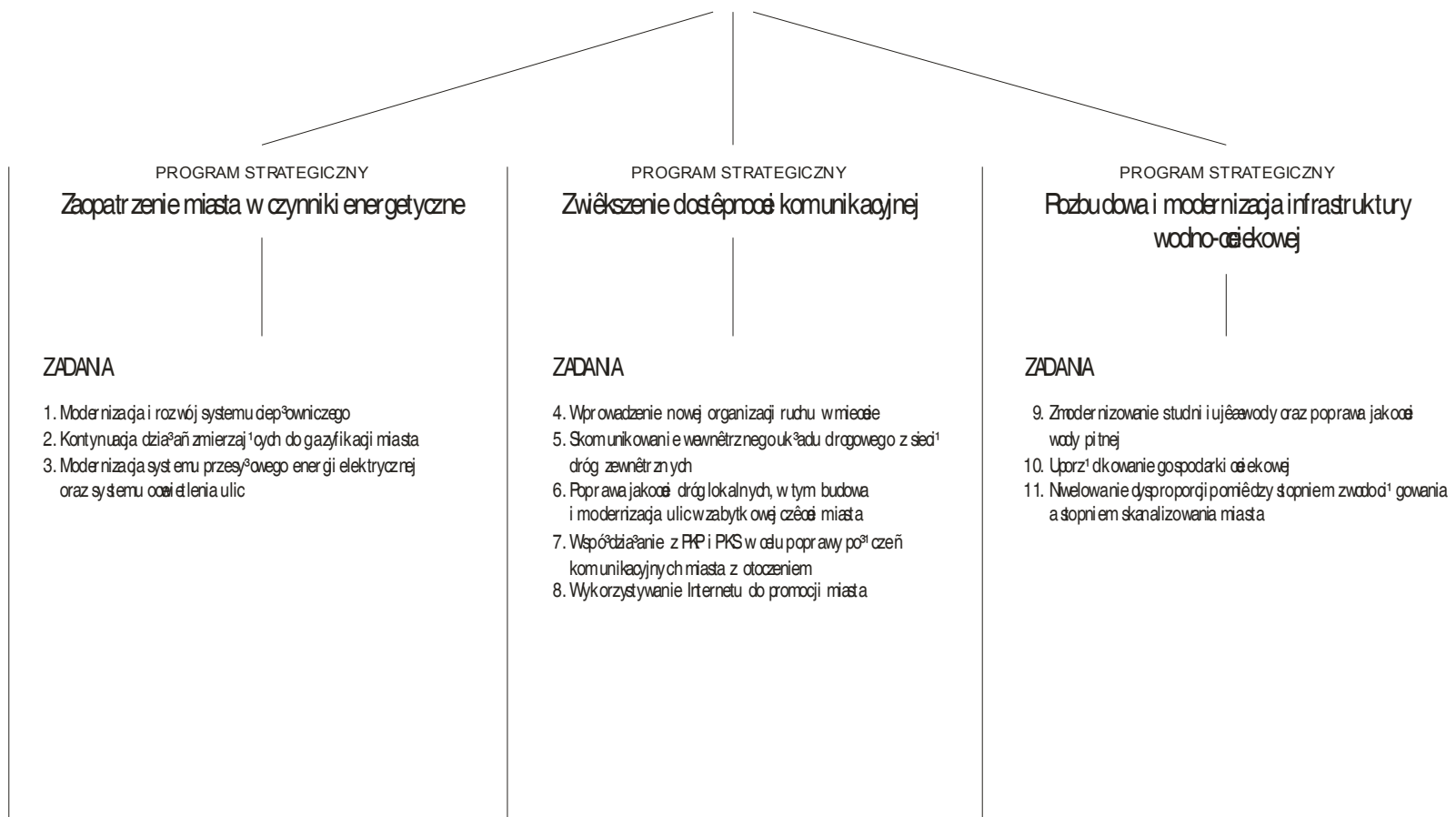
Poprawa warunków życia mieszkańców miasta

C III

CEL STRATEGICZNY III.

Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

Cel strategiczny III. POPRAWA WYPOSAŻENIA INFRASTRUKTURALNEGO MIASTA

Zapatrzenie miasta w czynniki energetyczne	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Modernizacja i rozwój systemu ciepłowniczego	█										
Kontynuacja działań zmierzających do gazyfikacji miasta		█									
Modernizacja systemu przesyłowego energii elektrycznej oraz systemu oświetlenia ulic	█										
Zwiększenie dostępności komunikacyjnej											
Wprowadzenie nowej organizacji ruchu w mieście	█										
Skomunikowanie wewnętrznego układu drogowego z siecią dróg zewnętrznych	█										
Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym budowa i modernizacja ulic w zabudowanej części miasta	█										
Współdziałanie z PKP i PKS w celu poprawy połączeń komunikacyjnych miasta z otoczeniem	█										
Wykorzystywanie Internetu do promocji miasta	█										
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej											
Zmodernizowanie studni i ujęć wody oraz poprawa jakości wody pitnej		█									
Uporządkowanie gospodarki ściekowej	█										
Niwelowanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania a stopniem skanalizowania miasta	█										